

בש"פ 6530/14 - מיקאל ברהאנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6530/14

לפני:

כבוד השופט א' שהם

המבקש:

מיקאל ברהאנה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בתל אביב-יפו, מיום 22.9.2014, בעמ"ת
25643-09-148, שניתנה על-ידי כב' השופטת ד'
שריזלי

בשם המבקש:

עו"ד אדוה ויצמן; עו"ד תומר אגודה

בשם המשיבה:

עו"ד אושרה פטל-רוזנברג

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת ד' שריזלי), בעמ"ת 25643-09-148, שניתנה ביום 22.9.2014. בהחלטתו, דחה בית המשפט המחוזי ערר על החלטתו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת נ' תבור), במ"ת 41003-08-14, מיום 3.9.2014, בגדרה הוחלט על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים במשפטו.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. כתב האישום שהוגש נגד המבקש, מייחס לו עבירות אלימות בשני אישומים. על פי האישום הראשון, ביום 23.8.2014, בשעת לילה מאוחרת, הגיעו המבקש ואדם נוסף (להלן: האחר), כשהם תחת השפעת אלכוהול, לבר בתל אביב. השניים ביקשו לשתות בירה, ולאחר שנענו בסירוב, תקף האחר את עובדת הבר במכות אגרופ. מיד לאחר מכן, תקפו המבקש והאחר את בעל המקום (להלן: המתלון 1) באגרופים, כשהאחר עושה שימוש גם במוט ברזל, והמבקש מכה בראשו של בעל המקום באמצעות כסא שהיה במקום. כתוצאה ממעשים אלה, נגרמו למתלון 1 חבלות בראשו ובגופו, וכן נגרם נזק לבר. כאשר נלקח המבקש לתחנת המשטרה, הוא איים על המתלון 1, בשפה שאינה עברית, כי ידקור אותו. על יסוד עובדות אלה, יוחסו למבקש עבירות של תקיפה וחבלה ממשית על-ידי שניים או יותר, לפי סעיף 382(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ואימים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

3. באישום השני מסופר, כי ביום 7.6.2014, תקפו המבקש ואדם נוסף, אדם בשם אסמא סטה (להלן: המתלון 2), והיכו אותו באגרופים ובסטירות. גם לאחר שהגיעו שוטרים למקום, והפרידו בין הניצים, רץ המבקש לעברו של המתלון ותקף אותו באגרופים. כתוצאה מהתקיפה, נקרעה חולצתו של המתלון 2 ונגרמה לו חבלה של ממש. השוטרים שהיו במקום ביקשו לעצור את המבקש, אך הוא לא שיתף פעולה, דפק את ראשו בניידת המשטרה ובעט בה. כאשר הגיע המבקש לתחנת המשטרה, הוא החל לרוץ כשהוא אזוק באזיקי רגליים, דפק את ראשו בדלת ונפל ארצה. בגין מעשים אלה, יוחסו למבקש עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין; והפרעה לשוטרים במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

4. בסמוך לאחר האירוע המתואר באישום הראשון, הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב בקשה לעצור את המבקש עד לתום ההליכים במשפטו. באת-כוח המבקש הסכימה לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת האישום השני, ובהחלטתו של בית משפט השלום, נקבע כי קיימות ראיות לכאורה גם להוכחת האישום הראשון, וכי עילת המעצר נלמדת מתוך עובדות כתב האישום, אשר מעידות על המסוכנות הנשקפת לציבור מצידו של המבקש. בית המשפט שלל את האפשרות לשחרר את המבקש לחלופת מעצר שהוצעה על-ידו, מאחר שהמסוכנות אשר נלמדת מחומרת האישומים איננה ניתנת להפגה במסגרת החלופה המוצעת. עוד צויין בהחלטה, כי המבקש הוא נתין זר, וקיים חשש להימלטותו מן הדין. לפיכך, הורה בית משפט השלום, בהחלטתו מיום 3.9.2014, על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

5. המבקש לא השלים עם החלטתו של בית משפט השלום, והגיש ערר לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. בהחלטה מיום 22.9.2014, דחה בית המשפט המחוזי את טענתו של המבקש לקיומה של "חולשה ראייתית". הודגש, כי בעניינו של המבקש קיימת עילת מעצר מובהקת, נוכח המסוכנות לשלום הציבור וביטחונו, וכמו כן קיים חשש להימלטותו של המבקש, בהיותו נתין זר, מאימת הדין. נוכח "כפילות עילות המעצר", נקבע כי אין בחלופת המעצר, שהוצעה מטעם המבקש, פוטנציאל להשיג את מטרות המעצר, ומכאן שאין הצדקה להורות לשירות המבחן לבחון חלופה זו, והערר נדחה.

הבקשה לרשות ערר ותגובת המשיבה

6. במסגרת הבקשה שלפניי, הועלו שתי טענות, אשר לשיטתו של המבקש הן מהוות שאלות משפטיות עקרוניות, המצדיקות כי תינתן למבקש רשות לערור. השאלה הראשונה היא, האם עובדת היותו של המבקש פליט, היא כשלעצמה מעוררת חשש להימלטותו של המבקש מן הדין. בבקשה נטען, כי שייכותו של נאשם לקבוצה חברתית עמוד 2

מסויימת, איננה יכולה להקים עילת מעצר, ויש לבחון כל מקרה לגופו, ובהתאם לנסיבותיו. בעניינו של המבקש נטען, כי האפשרות לכך שהמבקש יעתיק את מרכז חייו למדינה אחרת, איננה סבירה, ועל כן לא קם חשש להימלטות מן הדין. הטענה השניה בבקשה לרשות ערר, היא כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שקבע, כי קיומן של שתי עילות מעצר, שולל אפריורית את האפשרות להורות על שחרורו של נאשם לחלופת מעצר.

7. המשיבה מתנגדת לבקשה למתן רשות ערר, ולשיטתה, עניינו של המבקש אינו מעורר שאלה עקרונית או נסיבות מיוחדות, העשויות להצדיק כי תינתן למבקש רשות לערר. גם לגופו של עניין, נטען כי לא נפל פגם בהחלטותיהן של הערכאות הקודמות לעצור את המבקש עד לתום ההליכים נגדו. המשיבה טענה, כי העילה המרכזית למעצרו של המבקש, היא המסוכנות הנשקפת ממנו לציבור, על יסוד האישומים המיוחסים לו. לעניין קיומה של עילת מעצר בשל חשש להימלטות מן הדין, מסכימה המשיבה כי הדבר תלוי בבחינה פרטנית של כל מקרה לגופו. לשיטת המשיבה, הכלל הוא, כי העובדה שנאשם שוהה בישראל מכוח אשרת ישיבה זמנית בלבד, מחלישה את זיקתו לישראל, והדברים יפים גם בעניינו של המבקש. לטענת המשיבה, בפסיקתו של בית משפט זה הוכר החשש להימלטותו של נתין זר מן הדין, כשיקול רלוונטי לעניין קיומה של עילת מעצר. בנוסף נטען, כי בהעדר כתובת מגורים קבועה לאדם אשר שוהה בישראל מתוקף אשרה זמנית, קיים חשש להימלטות מאימת הדין גם בתוך גבולות מדינת ישראל. בעניינו של המבקש, חשש זה מתחדד נוכח העובדה שהמבקש מסר לחוקריו כתובת מגורים אחרת מזו המצויה בידי הרשויות. אשר לשאלה השניה שהועלתה בבקשה לרשות ערר, טענה המשיבה כי אין בהחלטתו של בית המשפט המחוזי משום הוראה גורפת לפיה קיומן של שתי עילות מעצר שולל בהכרח את האפשרות לשחרר נאשם לחלופת מעצר, ועל כן שאלה זו לא מתעוררת בנסיבות המקרה.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה לרשות ערר ובצירפותיה, ובתגובת המשיבה לבקשה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

9. הלכה מושרשת היא, כי רשות לערר על החלטה לפי סעיף 53(א1)(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), תינתן רק במקרים מיוחדים, בהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית או סוגיה ציבורית נכבדה, או בנסיבות חריגות, כגון פגיעה בזכויות הנאשם באופן שאינו מידתי (בש"פ 2808/14 ברדה נ' מדינת ישראל (4.5.2014); בש"פ 2809/14 בזק נ' מדינת ישראל (14.4.2014); בש"פ 6606/13 צרפתי נ' מדינת ישראל (30.10.2013)).

10. ההחלטה על מעצרו של המבקש, נעוצה בנסיבותיו הקונקרטיות של המקרה דנן, ועיון בהחלטותיהן של הערכאות הקודמות, מלמד כי לא נקבעו בהן קביעות עקרוניות כפי שנטען בבקשה לרשות ערר. לא נקבע, כי בכל מקרה שבו הנאשם הוא נתין זר, או כאשר מתקיימות שתי עילות מעצר, אין אפשרות להורות על שחרור לחלופת מעצר. כל שנקבע הוא, כי בעניינו הפרטני של המבקש, לא ניתן להשיג את תכלית המעצר באמצעות חלופת מעצר פוגענית פחות. מכאן שעניינו של המבקש אינו מעורר שאלה משפטית או ציבורית החורגת מעניינו הפרטי, ולא קיימת בנידון דידן הצדקה למתן רשות ערר "בגלגול שלישי".

11. גם לגופו של עניין, לא ראיתי עילה להתערב בהחלטה להורות על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים. הכלל הוא, כי הדיון לצורך החלטה על חלופת מעצר, בית המשפט יורה על בחינת חלופת מעצר קונקרטי, רק במקרים בהם יש מקום להניח כי קיימת חלופת מעצר אשר מסוגלת להפיג את עילת המעצר. כאשר נסיבות העניין אינן מאפשרות שחרור לחלופת מעצר, מתייתרת הפנייתו של הנאשם לשירות המבחן, לשם בחינה מעמיקה של חלופות קונקרטיות אשר עומדות על הפרק (בש"פ 6550/14 בן סעדון נ' מדינת ישראל (21.10.2014); בש"פ 2754/14 צחייק נ' מדינת ישראל (20.5.2014); בש"פ 8630/13 אגבריה נ' מדינת ישראל (15.1.2014)). בעניינו של המבקש, נקבע כי כל חלופת מעצר לא תיסקון. בראש ובראשונה, נתנו הערכאות הקודמות את דעתן למסוכנות הגלויה אשר נשקפת מן המבקש לשלום הציבור וביטחונו, נוכח האישומים אשר מייחסים לו נקיטת אלימות קשה, בשני מקרים שונים. בהחלטתו של בית משפט השלום נאמר, כי "לאור חומרת האישום והאישום הנוסף שמיוחס לו [למבקש], אינני סבורה שחלופה כזו יכולה להפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו". לא ראיתי עילה להתערבות בקביעה זו, בפרט בשים לב לכך שעל פי כתב האישום, אין מורא החוק על המבקש. המבקש תקף, לכאורה, את המתלון 2, בנוכחות שוטרים שהיו במקום; ואיים על המתלון 1 בתוך תחנת משטרה (גם אם האיום נעשה בשפה שאינה עברית). מעשים אלה מקשים על האפשרות ליתן במבקש אמון ולהניח כי הוא יקפיד על תנאיה של חלופת מעצר, באופן שיפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו.

12. נוכח האמור, אינני נדרש להכריע בטענות לעניין החשש להימלטותו של המבקש מן הדין, אך למעלה מן הצורך אדרש לכך בקצרה, ומבלי לטעת מסמרות. בהחלטה לעצור את המבקש עד לתום ההליכים, נתנו הערכאות הקודמות משקל להיותו של המבקש נתין זר, השווה בישראל מכוח אשרה זמנית, וזאת במסגרת החשש להימלטות. ככלל, ההלכה היא כי העובדה שמרכז חייו של נאשם אינו בישראל, היא בעלת משקל ניכר לצורך הערכת החשש להימלטותו מן הדין (בש"פ 5319/13 טקליט נ' מדינת ישראל (7.8.2013); בש"פ 7754/10 גאיאלאת נ' מדינת ישראל (1.11.2010)). לטעמי, השאלה אם קביעה זו עומדת בתוקפה גם לעניינו של נאשם שהוא פליט, או טוען למעמד של פליט, מותנית בבחינת עניינו הפרטני. לצורך זה, יפה לעניינו הכלל לפיו "ככל שהזיקה לארץ הדוקה יותר – חשש ההימלטות מן הדין קטן יותר" (בש"פ 6057/01 צ'ורני נ' מדינת ישראל (12.8.2001)). בין היתר, ניתן לבחון את זיקתו של נאשם לישראל, בשים לב להיבטים כגון: משך שהותו של הנאשם בישראל; קיומו של מקום מגורים קבוע; קשרים משפחתיים בישראל; משלח ידו של הנאשם; היתכנות ליציאתו מגבולות המדינה; וכדומה (ראו, בהקשר זה, בש"פ 7911/09 קאסמיצלה נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (7.10.2009); וכן השוו: בש"פ 932/14 מדינת ישראל נ' פלוני (7.2.2014)). מובן, כי בבחינת כל מקרה לגופו, יש ליתן את הדעת גם לחשש, שהועלה על-ידי המשיבה, לכך שהנאשם יוותר בגבולות מדינת ישראל אך יימנע מהתייצבות למשפטו. לסיום, נחזור ונדגיש מושכלות ראשונים, לפיהם החשש לשיבוש הליכי משפט, ובכלל זה הימלטות מאימת הדין, אינו מהווה סוף פסוק, אלא עילת מעצר, ומצוות המחוקק היא להעדיף חלופה אשר תשיג את מטרת המעצר, תוך פגיעה פחותה בחירותו של הנאשם (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים).

13. בנידון דידן, נחלקו הצדדים לעניין הקביעות והיציבות במקום מגוריו ועיסוקו של המבקש, אך כפי שהבהרתי לעיל, ההכרעה במחלוקת זו איננה דרושה לצורך הדיון בבקשה שלפניי. יחד עם זאת, נוכח התוצאה אליה הגעתי, בנסיבות המקרה, אני סבור כי יש מקום לעשות מאמץ מיוחד לקדם במהירות את משפטו של המבקש, והמלצתי זו תובא בפני המותב אשר דן בתיק העיקרי.

14. על יסוד האמור, הבקשה לרשות ערר נדחית בזאת.

ניתנה היום, ה' בחשון התשע"ה (29.10.2014).

ש ו פ ט
